

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. V. Omnes veri Ordines à Christo sunt instituti, & probabiliùs
Sacramenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

56. Quae etiam applicari potest verbis Clem. Rom. Consimiliter intelligo Clement. Rom. lib. 3. Constit. Apost. c. 11. sequentis tenoris. Immo neque reliquis Clericis potestatem baptizandi facimus, ut Lectoribus, Cantoribus, Janitoribus, aut ministris, nisi tantum Episcopis & Presbyteris ministrantibus Diaconis. Qui vero hoc ausi fuerint, penas Conratarum pendunt. Neque Presbyteris potestatem datus ordinandi Diaconos aut Diaconissas, aut Lectores, aut ministros, aut Cantores, aut Janitores, sed Episcopis tantum; hic enim est Ordo Ecclesiasticus, & contentus. Hæc ille.

Ordinatio aliquando sumitur pro collatione officii Ecclesiastici. Ubi collationem Cantoratus vocat Ordinationem. Sed, sicut dixi, Ordinationem sumit latius pro collatione officii Ecclesiastici; neque enim ibi erat quæstio, an omnia enumerata essent veri Ordines, prout hic de Ordine loquimur, sed an illa officia Ecclesiastica (sint vel non sint proprie dicti Ordines) possent conferri à Presbyteris.

Et quàmvis Clemens ibi resolverit partem negativam, fortè, quia tunc illa officia conferebantur ritu Ecclesiastico, & modo stabili; equidem hodie contrarium apparet verum de Psalmistatu, seu de Cantoratu, ut patet ex Pontificali supra, idque quia modo non confertur Cantoratus ritu aliquo Ecclesiastico & stabili modo.

57. Ad illud, quod objicitur; quod Prophetia Psalmorum est dignior, vel æquè digna, quàm alia Prophetia. Respondet Doctor Seraphicus supra ad 2. Quod digna est, quantum ad intellectum & sensum, ita, sicut alia; sed quia Psalmista non tantum erudit per sensum verborum, sed etiam excitat mentes per tantum musicorum, & per emissionem vocum resonantium, & hoc competit multitudini; alias vero Prophetias competit uni recitare, cui alii sint intenti: ideo oportet illum, qui legit esse profectionem, non ratione eius, quod recitatur, sed ratione modi recitandi.

58. Ad aliud, quod objicitur; quod nobilius & dignius officium est Psalmos in Ecclesia recitare, quàm sit ostia custodire: Dicendum (inquit Bonaventura supra ad 3.) quod maioris auctoritatis & dignitatis est excludere indignos, & admittere dignos ad divinum officium, quàm interesse & Psalmos cantare, pro eo, quod primum dicit quendam auctoritatem & potestatem: nec competit alicui, nisi detur ab eo, qui habet auctoritatem eminentem, scilicet ab Episcopo. Sed palmodia respicit scientiam & vocem, & qui habet hæc sine donatione auctoritatis, potest hoc facere solà in visione Sacerdotis, ut prædictum est; quàmvis ergo istud officium maius videatur, tamen si consideretur auctoritas utrobique, illud est maius, quàm hoc. Hactenus Doctor Seraphicus.

Nec video quid aliud possit objici. Teneo itaque cum hoc Doctore, & aliis communiter, Psalmistatum, seu Cantoratum non esse Ordinem proprie loquendo, prout hic, distinctum saltem à Lectoratu; sed potius officium aliquod Ecclesiasticum, Lectoratui annexum.

59. Idemque assero de officio Laborantium seu

Fossariorum, prout etiam de officio sepelientium mortuos, quàmvis aliquando à Patribus enumerentur inter Ordines; assero; inquam, nec fuisse, nec modo esse veros Ordines; prout hic loquimur; quia non sunt gradus aliquis præminens in Ecclesia; cui convenit aliquod ministerium circa Eucharistiam exhibendum, neque conferuntur hodie ritu aliquo Ecclesiastico & stabili modo, ut satis docet quotidiana experientia.

Quod autem Patres aliqui eorum meminerint, sicut dixi, ratio est; quia non agebant particulariter de Ordinibus Sacramentis, sed in genere de Officiis Ecclesiasticis; inter quæ hæc poterant aliquo modo computari; tum quia sepultura ad Ecclesiam pertinet, tum quia fortè tunc temporis ritu aliquo Ecclesiastico & stabili modo conferebantur.

Potè quod Patres illi non cutaverint ita de veris Ordinibus, quàm de Officiis Ecclesiasticis, vel inde satis colligitur, quod subindè aliquos veros Ordines omiserint, enumeratis aliis, quæ secundum communem sententiam non sunt veri Ordines.

Itaque nullum aliud est officium Ecclesiasticum, præter tres Ordines majores (sub Sacerdotio comprehendo Episcopatum) & quatuor minores, quod possit censeri verus & proprie dictus Ordo, prout est sextum Sacramentum; quia de nullo alio constat, esse aut fuisse gradum præminentem in Ecclesia, disponentem de congruo ad actum aliquem pertinentem ad consecrationem, vel dispensationem Eucharistiæ, ritumque Ecclesiastico, ac stabili modo collatum.

Sed numquid, interrogat quispiam, tres Ordines majores, & quatuor minores, omnes sunt à Christo instituti, & vera Sacramenta novæ legis? Respondeo:

CONCLUSIO V.

Omnes veri Ordines à Christo sunt instituti, & probabilius Sacramenta.

Quàmvis Doctores Catholici conveniant in septenario numero Ordinum, trium majorum, & quatuor minorum, docentes, omnes esse veros Ordines; tamen Aliqui dicunt, solum Sacerdotium esse verum Sacramentum. Alii tametsi idem affirmant de Diaconatu, negant tamen de Subdiaconatu & minoribus Ordinibus. Aliqui Subdiaconatum adjungunt Diaconatui; nos autem cum veteri sententia, censemus, etiam minores Ordines imò & Episcopatum, si est distinctus Ordo à Sacerdotio, esse vera Sacramenta. Et quia Sacramenta esse non possunt, nisi à Christo sint instituti, hoc primum probandum erit.

Officium Laborantium non est proprie dictus Ordo, ut nec officium sepelientium.

60. Patres locuti fuerunt de officio Ecclesiasticis.

61. Conveniant DD. in septenario numero Ordinum.

Pro.

Probat ex Trident. omnes Ordines à Christo esse institutos.

Probat autem ex Conc. Trident. sess. 23. can. 6. Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divinam ordinatione institutam, qua constat ex Episcopis, Presbyteris & ministris; anathematizatus sit.

Nulla porro est ratio per ly Ministris, intelligendi, vel solum Diaconum, vel solum Diaconum & Subdiaconum; ergo intelligendi omnes, de quibus egit Conc. eadem sess. c. 2. Et qui illi? Diaconus, Subdiaconus, Acolythus, Exorcista, Lector & Ostiarius.

62. Ab initio Ecclesie omnes Ordines fuerunt in usu.

Quid miramur? nam teste Tridentino eodem cap. Ab ipso Ecclesie initio illorum Ordinum nomina atque uniuscuiusque propria ministeria in usu fuisse cognoscuntur. Et eadem sess. cap. 17. de Reformatione ait: Ut sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariam functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter recepte &c. Ergo verisimilius ab ipso Christo hi omnes Ordines instituti sunt.

Nullus Ordo legitur de novo institutus per aliquam Constitutionem Ecclesie.

Maximè cum non inveniatur aliqua Constitutio Ecclesiastica, per quam de novo vel minimus ex illis Ordinibus instituitur, sed omnes Constitutiones supponunt, antea illos Ordines fuisse institutos, & faciunt mentionem de ipsis, tamquam iam pridem institutis, etiam ipsi Canones Apostolorum.

63. Probatio ex Can. Apost.

Patet ex Can. 1. Apost. Episcopus à duobus aut tribus Episcopis ordinatur. Et can. 2. Presbyter ab uno Episcopo ordinatur, & Diaconi & reliqui Clerici. Item can. 42. Hypodiaconus, vel Lector, vel Cantor similia faciens (id est aleis, vel ebrietatibus vacans) vel cesset, vel sequegetur.

In quibus utique Canonibus non instituitur Episcopatus, Presbyteratus, non Diaconatus, Subdiaconatus, Lectoratus, sed supponuntur iam instituti illi Ordines, & significatur à quibus debeant conferri, & à quibus Ordinati debeant abstinere, ac proinde non sunt instituti ab Apostolis, sed immediatè ab ipso Christo.

Fatemur candidè, ut supra adhuc confessi sumus, in Scriptura non reperiri omnes illos Ordines, solum Sacerdotium, & Diaconatum; quia tamen alii Ordines spectant mediatè salutem ad Sacrificium Missæ, hinc existimamus, Christum, qui instituit Sacrificium, & Sacerdotium, ut omnes Catholici admittunt, etiam illos Ordines instituisse.

64. Doctrina Mag. Chritstus in se ipso exercuisse actus singulorum Ordinum.

Quin immo Christum actus singulorum Ordinum in seipso exercuisse, docet Mag. Sent. 4. dist. 24. in principio hinc verbis. Septem sunt spiritualium officiorum gradus sive Ordines: Sicut ex sanctorum Patrum dictis aperitè traditur, & capituli nostri scilicet Iesu Christi exemplo monstratur, qui omnium officia in semetipso exhibuit, & corpori suo, quod est Ecclesia, eosdem Ordines observandos reliquit.

Quod ostendit r. de Ostiariatu.

Et probat per singulos gradus, primò de Ostiariatu: Hoc, inquit, officium Dominus in sua persona suscepit, quando flagello de funiculis facto, vendentes & ementes eiecit de templo. Ipse enim, se Ostiarium significans dicit: Ego sum Ostium, per me

si quis introierit salvabitur & ingredietur & egredietur & pasceat inveniet.

Secundò de Lectoratu: Hoc officium implet Christus, cum in medio Seniorum librum Isaiæ aperiens, distinctè ad intelligendum legit: Spiritus Domini lupet me &c. Ex quo Lectoribus datur intelligi, quia gratia spirituali elatere debent, qui aliter verbum Dei annuntiant.

Tertiò de Exorcistatu: Hoc officium usque est Dominus, quando salivâ suâ tetigit aures & linguam surdi & muti dicens: Effeta, quod est, Adaperire: Per hoc docens nos spiritualiter debere aperiri aures praeceptorum hominum ad intelligendum, & tunc ad confitendum; ut pulso demone Spiritus sanctus in suam recipiat. Hoc etiam officium usque est Christus, cum demoniacos multos sanavit.

Quartò de Acolythatu: Hoc, inquit, officium Dominus se habere testatur dicens: Ego sum lucus, & di qui sequitur me non ambulat in tenebris.

Quintò de Subdiaconatu: Hoc officium usque est Dominus, quando linteum se praecinxit, & ministrum aquam in pelvium, pedes Discipulorum lavit, & linteum terxit.

Sextò de Diaconatu: Hoc officium usque est Christus, quando post canam Sacramentum carnis & sanguinis Discipulis dispensavit, & quando apostolice mientes ad orationem excitavit dicens: Vigilate & orate ut non intretis in tentationem.

Septimò denique de Presbyteratu, dicitur: Hoc officium usque est Christus cum seipsum in ara crucis obtulit, idem Sacerdos & Hostia, & quando post suam panem, & vinum, in corpus suum, & sanguinem commutavit.

Hæc latius ex Mag. volui referre, ut cognoscere, quomodo sint intelligenda hæc verba, quæ ibidem subiunguntur: Item de septem Ecclesie gradibus breviter elocuti, quædamque pertineat insinuarimus. Cùmque omnia spiritualia sint & sacra, excellenter tamen Canones, & tantum sacros Ordines appellati censent; Diaconatus scilicet, & Presbyteratus, quia his solum permissa va Ecclesia legitur habuisse, & de his solum præcepit Apostoli habemus. Apostoli enim in singulis ordinibus Episcopos & Presbyteros ordinarunt, Lectorum ab Apostolis ordinatos legimus, quorum numerus fuit beatus Stephanus, Subdiaconos vero & Acolythes procedente tempore Ecclesia sibi constituit.

Ex quibus verbis Valquez hic disp. 27. c. 1. in principio, infert; Mag. lectum fuisse sententiam, quam ipse putat multò probabiliorē, videlicet, quatuor minores Ordines, non esse Sacramenta, à Christo instituta; sed ex sola Ecclesie institutione dimanasse.

Sed, meo iudicio, non valet hæc illatio: si enim Subdiaconatus & minores Ordines ex sola Ecclesie Constitutione dimanarunt, secundum Mag. quomodo verum est, quod idem Mag. supra docet: Ielum Christum competere suo, quod est Ecclesie, eosdem Ordines, quorum officia in semetipso exhibuit, observandos reliquidit? Ergo, vel Mag. sibi ipsi contradicit

in eadem distinctione, quod non est asserendum de tanto viro; vel posteriora verba intelligenda sunt, non de institutione prima illorum Ordinum; sed de exercitio seu ministerio illorum Ordinum, quod aliquo tempore omissum fuit, eò quod non iudicaretur necessarium propter paucitatem fidelium. Ita Scotus supra n. 12. Vide verba Doct. Concl. 3.

68. Igitur Magister potius pro nostra sententia allegandus, quam pro sententia Vasquezii. Magistrum autem sequuntur Doctores Angelicus, Seraphicus, & Subtilis, & plerique Theologi; teste ipso Vasquezio supra c. 1. dicentes, septem Ordines non solum à Christo institutos, sed etiam fuisse & esse vera Sacramenta novæ legis. Ut mirum sit, aliquem velle adherere paucis Theologis, propter rationes, satis infirmas, quam subscribere Sanctis Doctoribus Ecclesiæ, & plerisque Theologis.

Et verò rationes satis infirmas esse, sic facile ostendo; præsertim contra Vasquez, qui etiam neget minores Ordines esse Sacramenta, affirmat tamen Subdiaconatum esse verum Sacramentum. Sic, inquam, ostendo; quia, secundum hunc Auctorem, solâ optimâ conjecturâ, ex auctoritate Patrum rectè deductâ, hæc sententia confirmanda est. Et amabò quæ illa conjectura? Et quæ est ista auctoritas Patrum?

69. Primum (inquit Vasquez supra n. 16.) quia si usum antiquum Ecclesiæ observemus, comperimus utique, non semper eisdem in Ecclesiâ Dei Ordines minores extitisse, sed aliquam in hac re fuisse varietatem.

Hanc autem varietatem probat: nam Laboratores (quos alii Fossarios appellant) multi Patres inter alios minores Ordines memorant. Similiter Cantores, ut satis patet ex supradictis. Præterea (inquit n. 19.) sunt duo alii Ordines minores nunc in Ecclesiâ, quos post tempora etiam Apostolorum multo tempore non fuisse distinctos, manifestè probatur. Ex quo palam fit, eos non fuisse à Christo, sed ab Ecclesiâ institutos.

Rogas; qui sunt illi Ordines? Primus est Acolythatus. Secundus Exorcistatus. Nam Acolythi primò meminerunt Cyprianus & Cornelius, qui ducentis & quinquaginta annis post Christum floruerunt. Porro de Exorcista dicit Clemens Rom. lib. 8. Constitut. c. 26. aliàs 32. *Exorcista non fit Ordinatione* (nempe Ecclesiastica & ab Episcopo) *certare enim pro premio Exorcista, libera voluntatis est.* Ecce optimam conjecturam ex auctoritate Patrum, propter quam Vasquez sequitur sententiam paucorum Theologorum, eamque vocat multò probabilisorem.

70. Sed ego hanc conjecturam satis frivolum existimo, & nimis levem, ut propter eam recedere debeamus à communi sententia Theologorum. Quippe quod ad Exorcistam attinet, certum est ex antecedentis, eum ab Ignatio, qui

fuit Apostolorum coætaneus nominatum fuisse. Porro Clemens Rom. loquitur de Exorcista, qui speciali dono pollebat ad expellendos demones, quod utique donum non conferebatur per Ordinationem, sed per specialem gratiam gratis datam, ut colligitur ex verbis subsequentibus: *Ac Dei gratia per Christum & adventum Spiritus sancti. Siquidem qui gratiam sanctam accepit, per revelationem declaratus à Deo, cum gratia, quæ in eo est, omnibus est manifesta. Si verò necessitas postulet, ut fiat Episcopus, aut Presbyter, tunc ordinatur.*

Quocirca (inquit Vasquez supra n. 25.) noster Turrianus in eum locum rectè notat, hoc genus Exorcistæ non esse ex numero Ordinum, sed pendere ex gratia Dei: & ita in antiqua Ecclesiâ, cum hæc gratia sanctorum fidelibus conferebatur, non fuisse hunc Ordinem Exorcistarum; postea verò cum hoc donum cessaret, successisse officium & Ordinem Exorcistarum, sicut cessante dono linguarum ex infusione Spiritus sancti, successit in Ecclesiâ peritiam linguarum ex studio. Hæc ille.

71. Quali verò ante donum linguarum ex infusione Spiritus sancti, immo & tempore istius doni, non fuisset peritiam linguarum ex studio. Quis hoc crediderit? Atque ut sic esset; num inde rectè inferitur: Ergo Exorcistatus, prout est Ordo, non fuit à Christo institutus? Minime; sed ad summum sequitur, Ecclesiam non ordinasse pro illo tempore aliquos Exorcistas; quia non erat ille Ordo pro tunc necessarius.

Probatur à simili; quia secundum Scotum 4. dist. 7. q. 1. n. 3. quamdiu mansit donum linguarum in Sacramento Confirmationis, quod fortè fuit toto tempore Apostolorum, Christus potuit dispensare cum Apostolis, & fortissimè dispensavit in materia & forma, quibus modo utitur Ecclesiâ. *Sed tamen, inquit, cessantibus talibus miraculis ministri debuerunt hanc materiam & hanc formam servare.* Num inde rectè sequitur: Ergo Ecclesiâ primò instituit illam materiam & formam, & non Christus? Ad summum sequitur; Ecclesiam pro illo tempore priori non fuisse usam materiam & formam, à Christo institutam, quia nondum erat necessaria.

72. Ex quo patet responsio ad ea, quæ de Acolytho dicit Vasquez, nimirum Ignatium & alios Patres, qui fuerant Apostolorum coætanei, non meminisse Acolythatus, quia pro tunc rariùs erat in usu, id est, Ecclesiâ pro tunc paucos Acolythes ordinaverat, quia, ut supra diximus cum Scoto, eorum ministerium propter paucitatem fidelium, non erat pro tunc oppidò necessarium.

Quin etiam dici posset, Clement. Rom. lib. 3. Constit. c. 11. Acolythes intellexisse nomine Ministrorum, quando ait: *Immo nec reliquis Clericis potestatem baptizandi facimus, ut Levitibus, Cantoribus, Lectoribus aut Ministris &c.*

68.

Septem Ordines sunt vera Sacramenta.

69. Titulum argumentum Vasquez pro opposita sententia.

70.

Rejicitur.

Vasquez doct. Turrianus.

71. An ante gratiam sanctorum fuerit in Ecclesiâ Exorcistatus.

72. Quare Ignatius & alii PP non meminerint Acolythatus.

Clem Rom. videtur Acolythes intellexisse nomine Ministrorum.

Et infra: Neque Presbyteris potestatem damus ordinandi Diaconos aut Subdiaconos, aut Lectores, aut Ministros, aut Cantores, aut Janitores. Quippe Acolythus græcè, est sicut latinè Minister. Ita Averla hic q. 1. sect. 4.

Averla.

Fortasse etiam, inquit idem Auctor, alii ex Patribus Acolythos intellexerunt sub aliquo ex illis nominibus, quibus ministeria Ecclesiastica appellabant. Sicut Alcuinus lib. de divinis Officiis. cap. de Ecclesiastico Ordine testatur, Acolythum vocatum fuisse Obsequentem.

73. Occurrit objectioni, delumptæ ex auctoritate Simeonis Thessalonicensis.

Nec moveat quempiam auctoritas Simeonis Thessalonicensis, qui lib. 8. de Mysteriis Ecclesiæ (ut refert Turrianus in cap. 26. lib. 8. Constit. Clementis) id quodd nos tribuimus Acolythi, nempe præire Sacerdorem cum lampade, & ferre oblationes ad altare, & urceolum cum vino & aqua, Lectoribus adscribit, ex quo colligit Turrianus, in latina Ecclesia Ordinem Lectoris fuisse in duos Ordines divisum, & constitutum speciale Ordinem Acolythi.

Lector in defectum Acolythi potest facere ejus officium.

Hoc, dico, neminem movere debet; quia certum est, quod Lector illa possit facere in defectum Acolythi; unde ad summum inde sequitur, quod tunc in Ecclesia Græca nondum erant diversi Ministri instituti, seu in actu secundo ordinari pro illis ministeriis, sicuti indubiè quando scripsit Simeon Thessalonicensis, scilicet sæculo octavo, in Ecclesia Latina jam dudum instituti erant, ut patet ex testimoniis Cornelii, Cypriani, & aliorum.

Deinde librum istum octavum de mysteriis Ecclesiæ non invenio in Bibliotheca Patrum, ubi tamen reperio alia opuscula istius Simeonis; & in secundo opusculo, quod inscribitur de Mystagogia five Missa n. 23. sic lego: Post hæc veneranda dona (corpus scilicet & sanguis Christi) cum comitatu & pompa splendida circumferuntur, Lectoribus, Diaconis, Sacerdotibus cum lampadibus & sacris vasis præcedentibus & sequentibus.

Ubi non solis Lectoribus, sed etiam Diaconis & Sacerdotibus, adscribitur deportatio lampadis ante & post Venerabile Sacramentum in processione; ferre autem oblationes ad altare, & urceolum cum vino & aqua, nec uni, nec alteri.

Et verò, quia ibi non nominantur Subdiaconi, ideone tunc temporis in Ecclesia Græca nondum erat institutus Subdiaconatus? Ergo tamen non exprimentur Acolythi; quia fortè sub nomine Lectoris intelliguntur, non sequitur, quod tunc temporis nondum erant instituti.

74. Resp. ad aliud quod apud eundem Auctorem legitur.

Consimiliter responderetur ad aliud, quod in eodem libro octavo, ut refert Turrianus (fides sit penes ipsum, quia in opusculo, quod ego vidi, & jam citavi non habetur) dicit Simeon, videlicet, officium Ostiarii ab initio pertinuisse ad Subdiaconum: cum ergo in Ecclesia Latina fuerit diversus Ordo Ostiarii ab Ordine Hypo-

diaconi constitutus, signum manifestum est (inquit Vasquez supra n. 25.) ex sola institutione Ecclesiastica hunc Ordinem in Ecclesia Latina fuisse introductum & institutum, ac proinde non esse Sacramentum.

Respondetur, inquam, negando Consequentiam; quia ad summum sequitur, ipsam Ordinationem in actu secundo fuisse introductam in Ecclesia Latina ex sola institutione Ecclesiastica, id est, Ecclesiam Latinam ordinasse, ut per omnes illos Ordines ascenderetur ad gradum Presbyteratus, quod ex jure divino non erat necessarium, & ideo fortè aliquo tempore omissum tam in Ecclesia Latina, quam Græca.

Audite Cajum Papam in Epistola ad Felicem Episcopum circa finem: De Episcoporum, Clericorum Ordinationibus, sanctis Apostolorum & successores eorum, & præcipue Avactum, & præter alios, sufficienter statuisse cognoscimus; & illud non est necesse nunc replicari (aliàs, nos replicare) nisi quod illi non statuerunt. Illud tamen nos statueres, vobis & omnibus servare mandamus, ut ad Ordines Ecclesiasticos sic ascendant in Ecclesia, qui ordinari merentur, id est, si quis Episcopus esse meruerit, sit primò Ostiarius, deinde Lector, postea Exorcista, inde sacretur Acolythus, demùm vero Subdiaconus, inde Diaconus & postea Presbyter; & exinde promovetur Episcopus ordinetur.

Notat autem Baronius ad annum 296. n. 1. hujusmodi hierarchiæ Ordinem, tempore Apostolorum in Ecclesia stabiliter fuisse; adeoque Cæli Decretum nihil aliud constituisse, quam quod ad thronum Episcopalem nemo promoveretur, nisi qui in singulis inferioribus Ordinibus debito ac consueto tempore ministrasset. Itaque Christus instituit omnes illos Ordines tamquam vera & propriè dicta Sacramenta, quàmvis reliquerit Ecclesiæ liberum, illa cuncta Sacramenta administrare.

Sed, dicit aliquis; tempore Concilii Cathaginenfis quarti, ut patet ex Canone sexto, materia Acolythatus, nempe candelabrum cum cereo extincto, & urceolus vacuus, ordinando tradebatur non ab Episcopo, sed ab Archidiacono. Verba autem, quæ sunt pro forma, proferebantur ab Episcopo: hoc autem manifestè est contra modum ministrandi Sacramentum divino jure institutum, sicut patet in Baptismo.

Hoc argumentum vocat Vasquez supra n. 27. efficacissimum. Sed apud me nullius est momenti; quia materiam, & formam Sacramenti Ordinationis, ut sequenti Sect. latè explicabitur, non determinavit Christus in individuo, licet materiam & formam Baptismi, sed illam determinationem reliquit Ecclesiæ. Potuit ergo Ecclesia determinare, & censetur aliquando determinasse pro materia, physicam, aut certe morealem porrectionem instrumentorum, qualis est porrectio, quæ ex jussu Episcopi fit per Archi-

Archidiaconum, sicuti si instrumenta essent posita in mensa, & Episcopus diceret ordinando: Accipe candelabrum &c.

Unde, quod bene notandum est, Concilium Florent. cum primò dixisset: *Presbyteratus traditur per calicis cum vino &c. porrectionem*; postmodum ait: *Et similiter de aliis (minoribus Ordinibus) per verum ad ministeria sua pertinentium assignationem*. Quis autem ambigat, Episcopum assignare instrumenta, quando illa porrigit per manum Archidiaconi? vel quando dicit: *Accipe candelabrum &c?*

Ac proinde tali casu, non Archidiaconus applicat materiam sed ipse Episcopus, cuius iussu instrumenta porriguntur ordinando; nam applicatio materię hic non est aliud, quàm assignatio seu ostensio instrumentorum, nisi amplius Ecclesia declaret, sicut jam videtur declarasse in Pontificali novo, edito iussu Clement. octavi, in quo prescribitur porrectio instrumentorum in omnibus Ordinibus immediate manibus ipsius Episcopi, & ita jam observatur.

Alioquin Sotus 4. dist. 24. q. 1. a. 3. vigit (inquit) olim usus, ut Archidiaconus tam Subdiacono, quàm Diacono; materiam pręberet, & Episcopus proferret formam, ut loco citato dist. 25. ait S. Thomas. Hęc ille.

Sed ego in Divi Thomę loco citato, scilicet 4. dist. 25. q. 1. ad 2. hoc non invenio. Verba eius sunt: *Ad secundum dicendum; quod Archidiaconus est quasi Princeps ministerii, ideo omnia, quę ad ministerium pertinent, ipse tradit, sicut ceterum, quo Acolythus Diacono servit ante Evangelium ipsum portando, & viceversim, quo servit Subdiacono: & similiter dat Subdiacono ea, quibus Superioribus servit: & tamen in illis non consistit principaliter actus Subdiaconi, sed in hoc, quod operatur circa materiam Sacramenti; & ideo characterem accipit in hoc, quod datur ei calix ab Episcopo: sed Acolythus accipit characterem in verbis Episcopi in hoc, quod accipit predicta ab Archidiacono, & magis in acceptione viceversi, quàm candelabri; unde non sequitur, quod Archidiaconus Ordinem conferat. Ita Doctor Angelicus.*

Hinc si aliquis querat, quare Conc. Cathag. 4. potius traditionem aliquorum instrumentorum in Ordinatione Subdiaconi, & omnium in Ordinatione Acolythi commiserit Archidiacono; secus in aliis Ordinibus. Responderi posset ex D. Thoma; quia aliqua instrumenta Subdiaconi & omnia Acolythi pertinent ad ministerium superiorum Ordinum, cuius ministerii ipse est quasi Princeps, secus instrumenta aliorum Ordinum.

Quidquid sit de hoc; sufficit ad enervandum efficacissimum Argumentum Vasquezii, quod Christus reliquerit suę Ecclesię determinationem materię in individuo singulorum Ordinum; secus determinationem materię Baptismi. Interim ut omnis tolleretur dubitatio de

valore Sacramenti Acolythatũs, voluit Ecclesia; ut supra dixi, ut etiam instrumenta huius Ordinis, ab ipso Episcopo traderentur ordinando, prout etiam de facto traduntur.

Itaque quantum ad Exorcistatum & Acolythatum, credo satisfactum esse conjecturę Vasquezii; præsertim cum ipsemet disp. 238. n. 15. dicat, quãmvís in sacris Litteris nulla fiat expressa mentio Subdiaconorum, tamen credendum esse, tempore Apostolorum institutum jam à Christo hunc Ordinem fuisse; & tunc vel fuisse Subdiaconos in Ecclesia, licet eorum mentio non fiat in Scriptura, neque Patres dixerint, eò tempore eos ministrasse; vel certè aliquo tempore hoc ministerium omnium fuisse; quod necessarium non iudicaretur, propter paucitatem fidelium. Quid ergo mirum, si nos asseramus; propter eandem rationem omnium fuisse Acolythatum; & propter aliam rationem, supra allegatam, Exorcistatum?

Quod attinet ad Laboratores & Cantores, quos aliqui PP. enumerant inter minores Ordines; jam supra sufficienter responsum fuit, Patres enumerasse, non præcisè minores Ordines, qui possent esse Sacramentum Ordinis; sed officia Ecclesiastica tunc temporis magis usitata, præcendendo ab eo, quod essent veri, vel non veri Ordines; unde etiam aliquos veros Ordines non recensuerunt, eò quod vix essent in usu.

Omitto hic alia argumenta, quibus conantur Aliqui probare, minores Ordines non esse vera Sacramenta, utputà quod non habeant annexam obligationem recitandi ullum divinum officium, neque votum castitatis perpetuę. Præterea; quod non sint Ordines sacri, neque sit peccatum mortale, eorum officium in mortali exercere; hæc, inquam, omitto, quia factis ab ipso Vasquez supra n. 14. & 15. reprobantur: quippe non ideo dicitur Ordo aliquis sacer, quia est Sacramentum (quãmvís etiam propterea posset dici sacer, & sic etiam minores Ordines possent dici Ordines sacri) sed propter votum castitatis perpetuę annexum, secundum plures Doctores; vel, ut Alii, propter ministerium proximum altaris. Porro hoc votum non annectitur iure divino, uti nec obligatio recitandi divinum officium, sed solo iure humano; unde ergo probatur, quod vel hoc votum, vel illa obligatio sit necessaria ad hoc, ut Ordo aliquis sit verum Sacramentum?

Et ex quo convincitur, esse peccatum mortale, exercere aliquem actum in peccato mortali, ad quem actum exercendum per Sacramentum confertur specialis gratia? Gratis omnino istud asseritur; & ideo æquè facillè negatur, nisi intelligatur de tali actu, qui est consecratio alicujus Sacramenti, sicuti consecratio Eucharistię. Interim si vera Sacramenta sint, ut nos putamus, suscipiens ea, oportet sit in statu gratię, non minùs quàm ille, qui suscipit Con-

79. Subdiaconatus fuit institutus tempore Apostolorum, quãmvís Scriptura eius non meminerit;

Quare Laboratores & Cantores enumerantur inter minores Ordines;

80. Solvantur alia argumenta, quę videntur probare, minores Ordines non esse Sacramenta;

77. Hodie instrumenta Ordinationis debent porrigi immediate manibus Episcopi.

Suab.

D. Thomas.

78. Quare Conc. Cathag. 4. committit traditionem aliquorum instrumentorum in Ordinatione Subdiaconi, & omnium in Ordinatione Acolythi Archidiacono.

firmationem, Matrimonium, aut aliud quodcumque Sacramentum, ne alioquin Sacramentum frustreretur suo effectu, ut dictum est Disp. 1. Sect. 8. Conclus. 3.

81. Restat, ut dissolvamus argumenta, quibus Durandus 4. dist. 24. q. 2. n. 6. & sequentibus, conatur ostendere, nequidem Diaconatum, & Subdiaconatum esse vera Sacramenta, sed tantum Sacramentalia. Quod probat primò; quia quando plures actiones ordinantur ad unum spirituale effectum, ita quòd una attingit ipsum, aliæ verò solum disponunt, illa sola, quæ specialiter attingit, est Sacramentum; cæteræ verò sunt tantum Sacramentalia: sicut patet de Catechismo & Exorcismo respectu ablutiois sub determinata forma verborum: quia enim omnes istæ actiones ordinantur ad ablutiois peccati originalis, & ad hanc attingit sola ablutio, cæteræ verò solum disponunt: ideo sola ablutio est Sacramentum; exorcizatio autem & catechizatio sunt sacramentalia tantum: nunc est ita, quòd omnes Ordinationes ministrorum Ecclesiæ sunt principaliter propter Sacramentum Eucharistiæ conficiendum, & ministrandum: ad hoc autem attingit sola potestas Ordinis sacerdotalis: cæteræ verò solum disponunt, quædam à remotis, & aliæ de propinquo; ergo sola Ordinatio sacerdotalis est Sacramentum, cæteræ verò sunt sacramentalia tantum. Hæc ille.

82. Responso.

Respondeo; ideo Catechismus & Exorcismus non sunt Sacramenta, sed tantum sacramentalia; quia non causant ex opere operato gratiam sanctificantem; alioquin Baptismus non esset Sacramentum ablutiois, sed potius Catechismus & Exorcismus, ut patet. Quid simile reperitur in Diaconatu, & Subdiaconatu, ac cæteris Ordinibus? Quamvis enim propter excellentiam ministerii tam sancti Sacerdotii, id est, propter excellentiam consecrationis Corporis & Sanguinis Christi, consentaneum fuerit, quòd dignius & majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissimâ dispositione plures & diversi essent Ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent; tamen non ideo præcisè, quia deserviunt, sunt Sacramenta; sed quia causant gratiam sanctificantem ex opere operato.

Quare Sacerdotium sit Sacramentum.

Immo nec ipsum Sacerdotium Sacramentum est, quia confert potestatem consecrandi Corpus & Sanguinem Christi; sed quia ex opere operato causat gratiam sanctificantem.

Ideo autem Deus voluit Sacerdotium esse Sacramentum, seu conferre gratiam sanctificantem, & gratias actuales ex opere operato, ut ostenderet dignitatem istius potestatis, seu actualis ministerii, id est, consecrationis Corporis & Sanguinis Christi. Si enim non decet ad sacras illas functiones quempiam accedere, nisi sanctè, certè quòd magis sanctitas & divinitas Sacramenti Eucharistiæ viro Christiano comper-

ta est, eò diligentius cavere ille debet, ne oblique magna reverentia & sanctitate ad id conficiendum aut percipiendum accedat.

Et idcirco voluit Deus particulari Sacramento conferre gratiam sanctificantem & gratias actuales, ut tantò dignius, & sanctius Sacerdos ad conficiendum hoc Sacramentum accederet. Nec hoc tantum, sed etiam alios ministros inferiores simili Sacramento voluit iustificare, & conferre gratias actuales, ut homo dignius, & sanctius interserviret Sacerdoti, & per consequens suo modo concurreret ad augustissimum & dignissimum istud Sacramentum conficiendum.

Secundò argumentatur Durandus: sicut potestas, quæ datur in Baptismo, est ad suscipiendum Sacramenta, sic potestas Ordinis, ut est Sacramentum, est ad conficiendum vel conferendum ea; correspondent enim sibi invicem, sicut potentia activa & passiva; sed in Ordinibus sub Sacerdotio, non confertur aliqua potestas ad conficiendum vel conferendum Sacramenta; ergo nullus Ordo sub Sacerdotio est propriè Sacramentum.

Respondeo; nec Baptismus est Sacramentum, quia per ipsum datur potestas suscipiendi alia Sacramenta; neque Ordo, quia per eum datur potestas conficiendi Sacramenta; sed quia tam Baptismus, quam Ordo conferunt gratiam sanctificantem ex opere operato, necessarium ad dignè alia Sacramenta suscipienda, & conficienda. Ordines autem sub Sacerdotio, licet non conferant gratiam ad alia Sacramenta suscipienda aut conficienda, conferunt tamen gratiam ad dignè assistendum & ministrandum Sacerdoti; conficiunt Sacramentum Eucharistiæ.

Et verò non esse de ratione Sacramenti, quòd conferat gratiam ad dignè suscipiendum, aut conficiendum Sacramentum; patet manifestè in Sacramento Confirmationis, quòd confert gratiam, immo imprimi characterem, non ad suscipiendum, aut conficiendum aliquid Sacramentum; sed ad fortiter confitendam veram fidem coram Tyranno. Cur ergo inferiores Ordines non possint esse vera Sacramenta, & imprimere characterem, ad dignè ministrandum Sacerdoti; estò non deat potestatem conficiendi, aut conferendi aliquid Sacramentum?

Atque ex eodem Sacramento Confirmationis, solvitur tertium Argumentum Durandi, sequentis tenoris: In Ordinatione Sacerdotis confertur potestas, vel deputatio, per quam ordinatus potest aliquid facere, quòd non poterat prius, etiam quoad genus facti: sicut ordinatus in Sacerdotem, potest conficere Corpus Domini, & absolvere in foro penitentis, quòd non poterat ante Ordinationem: sed in Ordinibus inferioribus Sacerdotio, nulla potestas vel deputatio confertur ordinato, per quam possit aliquid facere interius vel exterius, quòd non

non poterat prius : sed solum per quam licet facere, quod non licebat prius : ergo cum potestas sit ad posse, & non ad licere, potestas quæ confertur in aliis Ordinibus à Sacerdotio, non est potestas simpliciter, sed secundum quid : nec illi Ordines sunt Ordines simpliciter, cum Ordo sit signaculum Ecclesiæ, mediante quo spiritualis potestas traditur ordinato ; quare nec sunt Sacramenta simpliciter, sed secundum quid, sive quædam Sacramentalia. Hæc ille.

85. Responsio

Respondeo : omnes Ordines esse simpliciter Ordines, prout à Concilio Tridentino appellantur, licet inter eos aliqui sint majores Ordines, aliqui minores, & inter majores principalior sit Sacerdotium ; hoc tamen non obstat, quin omnes simpliciter possint esse Sacramenta, estò potestas, quam aliqui conferunt non sit simpliciter potestas, sed secundum quid, scilicet ad bene vel melius esse ; hoc enim probatum oportuit, non suppositum, quod Ordo non possit esse Sacramentum, nisi conferat potestatem simpliciter, id est, potestatem ad aliquid valide faciendum, quod antea non poterat valide fieri.

Confirmatio est verum Sacramentum tamen non conferat hanc potestatem nisi quod vult fieri.

Constat sanè Confirmationem esse verum Sacramentum, conferre gratiam, & imprimere characterem, tamen non conferat potestatem valide faciendi, quod antea non poterat valide fieri ; nam protestatio & Confessio fidei non solum valide, sed etiam licite fieri potest à non confirmato, sicut à confirmato ; habet tamen confirmatus, ratione Sacramenti & characteris, majorem gratiæ promissionem ad id præstandum. Ergo similiter hic fieri potuit, & factum est probabilius, ut initiati etiam minoribus Ordinibus, etsi sine illis licite & valide possent eadem munia exercere ; ratione tamen Sacramenti & characteris, haberent majorem gratiæ promissionem, ad id dignè præstandum.

86. Obiectio

Si dixeris ; in Confirmatione non intenditur principaliter potestas aliqua ad constituendam fidem, sed potius robor ad illud faciendum, quod antea fieri poterat, secus autem in Sacramento Ordinis, in quo principaliter intenditur potestas spiritualis ; ac proinde non videtur esse Sacramentum Ordinis, in quo non datur illa potestas. Cum ergo per solum Sacerdotium detur illa potestas, liquet quia illud solum erit verum & propriè dictum Sacramentum.

Solutio

Respondeo ; Scotus, ut vidimus supra in 2. Concl. reprobat illam definitionem Ordinis : Signaculum Ecclesiæ, mediante quo spiritualis potestas traditur ordinato, & putat melius definiri : Gradum præminentem &c. Talis autem gradus sunt omnes Ordines, etiam minores, estò per illos non detur aliqua potestas ad aliquid valide faciendum, quod antea non poterat valide fieri. Sicut nec datur per Diaconatum aut Subdiaconatum. Igitur illa præminentia est principale intentum Sacramenti Ordinis, quæ subinde habet annexam potestatem simpliciter ; fre-

quentius autem solum potestatem secundum quid ; voluit autem Deus dare gratiam ex opere operato, non solum ad exercitium potestatis simpliciter, sed etiam ad exercitium potestatis secundum quid.

Quæris unde hoc sciam ; aut certè probabiliter judicem ? Respondeo : ex Conciliis Florentino & Tridentino ; & communi auctoritate Theologorum, sic sentientium. Et quidem hanc auctoritatem nemo audet negare ; ego autem miror, quod Aliqui audeant citare Magist. pro opposita parte ; nam postquam explicavit singulos Ordines tam majores ; quam minores subjungit : Si autem queritur, quid sit, quod hic vocatur Ordo ? Sanè dici potest, signaculum esse, id est, sacrum quoddam, quo spiritualis potestas traditur ordinato, & officium. Character ergo spiritualis, ubi sit promotio potestatis, Ordo vel gradus vocatur. Et dicuntur hi Ordines Sacramenta, quia in eorum perceptione res sacra, id est, gratia confertur, quam figurant ea, quæ ibi geruntur. Quid clarius dici poterat ? Arguere autem eum contradictionis in paucis lineis, videtur injuriosum tanto viro.

87. Unde colligitur Deum dare gratiam ex opere operato ad exercitium potestatis secundum quid.

Magistrum sequuntur D. Thomas D. Bonav. Scotus, & ut dixi, plerique Theologorum, propter quorum solam auctoritatem Vasquez admittit, Subdiaconatum esse verum Sacramentum supra disp. 238. n. 13. dicens : de Subdiaconatu ingenuè fateor, nos non habere tam firmum fundamentum, quam pro Diaconatu, ut idem de illo asseramus ; illud tamen sufficit nobis, quod nulla ratio efficax sit ad probandum non esse Sacramentum, & communis opinio Scholæ sit, Sacramentum esse. Hæc ille.

88. Vasquez admittit Subdiaconatum esse Sacramentum, propter solam auctoritatem Theologorum.

Equidem eodem fundamento idem potuisset dicere de minoribus Ordinibus ; quia communis opinio Scholæ est, quod sint Sacramenta, & nulla ratio efficax est ad probandum (ut patet ex dictis) quod non sint Sacramenta.

Quin ex duobus Conciliis Generalibus probantur esse Sacramenta. Primum sic Concilium Florentinum in decret. Eugenii, ibi : Sextum Sacramentum est Ordinis, cuius materia est illud, per cuius traditionem confertur Ordo, sicut Presbyteratus traditur per calicem cum vino, & patena cum pane porrectionem, Diaconatus vero per libri Evangeliorum dationem, Subdiaconatus vero per calicem vacui cum patena vacua superposita traditionem : & similiter de aliis per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem. Forma Sacerdotii talis est : Accipe potestatem &c. & sic de aliorum Ordinum formis &c.

89. Probatur enim Florent. minores Ordines esse Sacramenta.

Ubi sub Sacramento Ordinis, ut plus quàm meridianum est, comprehendit non solum Diaconatum & Subdiaconatum, sed etiam omnes minores Ordines supra assignatos ; & eodem modo loquitur de eorum materia, & forma. Quæ ergo est ratio dicendi, vel quod signum colligendi, Concilium potius voluisse definire unum Ordinem esse Sacramentum, quàm alium ? Cumque Concilium ibi tradat Armenis Eccle-

fiasticorum Sacramentorum veritatem, ipsique indubie de Ordinibus generaliter, prout verba sonabant, hanc veritatem intellecturi essent, nonne magnum commisisset errorem, si unum Ordinem voluisset definire Sacramentum, & non alium? Sic Aliqui discurrunt.

90. Eadem veritas probatur ex Trident.
 Confimiliter Tridentium, postquam sess. 23. cap. 2. enumerasset omnes Ordines, tam majores, quam minores, cap. 3. generaliter docet: *Ordinem esse verè & propriè unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis*, non distinguens inter Sacerdotium, & alios Ordines, nisi quod exempli causâ, & quia aliud convenientius Scripturæ testimonium non extabat ad probandum suam doctrinam, adferat verba Apostoli

2. Timoth. 1. v. 6. *Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum.* Quæ communiter intelliguntur de Ordinatione Timothei in Episcopum, aut certè in Sacerdotem. Sed, sicut dixi, exempli causâ id facit Concilium, quia de aliis Ordinibus non extat testimonium Scripturæ, nisi fortè de Diaconatu, quod tamen adhuc incertum est.

91. Confirmatur. 1.
 Præterea idem Concilium, postquam eadem sess. can. 2. definiuisset, præter Sacerdotium esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & majores, & minores, per quos, velut per gradus quosdam in Sacerdotium tendatur, nullâ factâ distinctione inter Ordines majores & minores, can. 3. ait: *Siquis dixerit, Ordinem sive sacram Ordinationem non esse verè & propriè Sacramentum &c. anathema sit.*

Ubi ly *Sacram Ordinationem*, non addidit, ut restringeret seu limitaret hoc Sacramentum ad tres majores Ordines, qui sacri vocantur; alioquin dicere debuisset: *Sacros Ordines*; sed dixit: *Ordinationem*, ut denotaret, Sacramentum Ordinis non consistere in ea potestate, quæ censetur manere in ordinatis, sed in actione; quam vocat, *Sacram*, ad distinctionem illius deputationis quasi politicæ, quam hæretici, contra quos ibi agebat, constituunt, quo sensu etiam Ordinatio Acolythy &c. est actio sacra.

92. Confirmatur 2.
 Accedat can. 4. *Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde frustra à Episcopis dicere: Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi charactèrem; vel eum qui Sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit.*

Ubi rursum nullam facit distinctionem inter majores & minores Ordines, nisi quod subdat exemplum Ordinationis, in qua Episcopus dicit: *Accipe Spiritum sanctum*, eò quod verba illa expressissimè significant collationem gratiæ sanctificantis, quæ est proprius effectus Sacramenti novæ Legis.

Prout etiam exempli causâ addit: *Vel eum, qui Sacerdos est &c.* quia hoc asserbant hæretici, parùm curantes de aliis Ordinibus, dummodo ipsis concederetur, qui semel Sacerdos fuit, laicum fieri posse.

Sed quid ad hæc Adversarii? Valquez supra disp. 237. n. 39. & 40. hæc testimonia, loquens parùm momenti habent, nam institutum Eugenii & Concilii Tridentini non fuit, hanc controversiam Scholæ de Ordinibus minoribus definire, cum hæc definitio neque Græcis necessaria esset, quæ illusioque non fuerat etiam Latinis; neque Ecclesiæ Dei, in qua cum hæreticis de hac re nulla fuerat controversia, sed tantum in Schola inter Catholicos aliqua fuerat opinionum varietas, circa quam, definitionem aliquam edere, neque Eugenii, neque Tridentini institutum postulabat.

Solum igitur prædicta definitio, quod attinet ad rationem Sacramenti, de Ordine in universum accipiendâ est: quæ quidem Catholica doctrina contra hæreticos, etiam nostri temporis necessaria fuit: signare autem materiam & formam pro singulis, etiam Minoribus, prout in Pontificali Romano continebatur, necessarium etiam visum est Eugenio, ut per unionem Græcorum, Armenorum, & Latinorum, usum eorum in Ecclesiam Armenicam & Græcam, quæ ut supra diximus, Acolythorum Ordinem non habent, & ut secundum ritum Latinorum ceteros omnes introduceret, & si fortè in collatione eorum aliquis abutitur inoleverat, tolleretur.

Porro cum hoc nostro sæculo hæretici non pauci negaverint hos Ordines minores, vel alios quos eorum, & Ordinem Exorcistæ irritandum duxerint, necessarium fuit, Concilio Tridentinum eos singulatim in eo cap. 1. recensere, & in can. 2. contrarium errorem damnare: cumque datâ operâ neque in eo, & neque in can. 2. quidquam dixerit de his quatuor Ordinibus, quod pertinet ad rationem Sacramenti, sed in 3. cap. & in can. 3. de ipsorum Ordinatione in universum definitur, esse Sacramentum, consulto quidem à definitione de quatuor Minoribus, quod attinet ad rationem Sacramenti, abstulit, quod ad fidem nimè pertinere putaret. Hæc ille.

Et continuo atexit: Porro nullum fundamentum habere potuisse Concilium, ut definiret hos quatuor minores Ordines esse Sacramenta, ex ipso etiam manifestè conuincitur nam can. 6. solum damnat eos, qui dixerint, non esse in Ecclesia Dei hierarchiam divinam ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris: per Ministros intelligens Diaconos; ceteros autem Ordines collato prætermisisse non dubito, quod nullum firmum fundamentum haberet ad damnandum eos, qui dicerent, hierarchiam ex eis non consistere divino jure. Hoc usque Valquez.

Sed, ut ab ultimo incipiamus, hoc argumentum nullo nititur fundamento; immo ex eo loco ut supra vidimus, desumitur valde efficax argumentum pro nostra sententia. Cum enim Concilium cap. 2. per *Ministros Ordines* intel-

lexit omnes sex Ordines, quo fundamento dicitur, in can. 6. per vocem illam, *Ministris*, solum intelligi Diaconos? Unde debuisset Vasquez adferre valde efficac fundamentum positivum pro ea æquivoca usurpatione vocis illius.

Arriaga. Nam dicere (inquit Arriaga disp. 55. n. 10.) *Ego non dubito*, nullo modo sufficit; nos enim majori sanè jure dicimus: *Nos non dubitamus*, quin idem intellexerit Concilium in utroque loco per illam eandem vocem, cum nec minimum signum posuerit, ex quo colligatur ejus limitatio. Et sanè nemo potest dubitare, magis esse fundatam hanc nostram non dubitationem, quam illa sit. Ita hic Auctor, tenens nobiscum communem sententiam.

96. Sed numquid ideo definiuit, omnes Ordines esse vera Sacramenta? Minimè; alioquin fidei esset Episcopatum, qui ibi expressissimè nominatur, esse verum Sacramentum, distinctum à Sacerdotio, quod tamen falsum est; licet fidei sit, quod in Ecclesia ordinatione divina sit institutus. Deinde fidei est, Papatum divinam ordinatione in Ecclesia esse institutum; & tamen certum est, non esse Sacramentum distinctum à Sacerdotio.

Non est ergo quod miretur Vasquez disp. 238. n. 10. viris, non vulgariter doctos, aut Decretum Concilii Tridentini sess. 23. can. 6. non legisse, aut planè non intellexisse. Loquitur de illis, qui negant, Diaconatum esse Sacramentum. Noli mirari Vasquez, legerunt, & planè intellexerunt, aliquid posse divinam ordinatione institui in Ecclesia, quod non est verum Sacramentum, id est, signum efficac gratiæ sanctificantis, & ideo potuisse Diaconatum & Subdiaconatum, institutum divinam ordinatione in Ecclesia, non esse verum & propriè Sacramentum.

97. Venio ad primam solutionem Vasquezii, quæ etiam non satisfacit; etenim Eugenius ibi non solum puncta cum hæreticis controversa definiuit, sed voluit generalem de omnibus Sacramentis doctrinam tradere, ut patet ex his verbis Eugenii: *Quintò, Ecclesiasticorum Sacramentorum veritatem pro ipsorum Armenorum tam presentium, quam futurorum faciliiori doctrinà, sub hæc brevissima redigimus formula.*

Postulabant quippe Armeni integram plenamque instructionem in rebus maximè pertinentibus ad fidem; non est ergo verisimile, Concilium istà fuisse usum æquivocatione, & eodem tenore verborum tradidisse ea, quæ sunt

Fide certa, & quæ sunt incerta, cum enim Armeni non possent inter illa distinguere, declinet ipsis magnam occasionem erroris, vel credendi Fide divinam, quæ non sunt credenda; aut certè non credendi, quæ sunt credenda.

Quantùm ad Concilium Tridentinum, jam tunc hæretici aliqui negabant, minores Ordines esse Sacramenta; ut evidentissimè ostendo, ex Calvino lib. 4. institut. cap. 19. n. 27. ibi: *Tandem corruptione sæculi cum præca omnia instituta vel inversa forent, vel in superstitionem degenerassent, quia in rasura clericali nihil cernebant causa (neque enim quidquam retinuerant præter stultam imitationem) ad mysterium confugerunt: quod nunc superstiosè nobis obrudunt pro Sacramenti sui approbatione. Osiarii in consecratione claves templi accipiunt, quo sibi mandari custodiam intelligant. Lectores sacra Biblia, Exorcista formulas Exorcismorum, quibus super emergentes & catechumenos utantur. Acolythes cereos & urceolum. En cæremonia, quibus (si Deo placeat) tantum inest arcana virtutis, ut esse possint gratiæ invisibilis, non modo signa ac tessera, sed etiam cause. Hæc enim secundum suam definitionem postulant, quàm inter Sacramenta haberi volunt. Verùm, ut paucis absolvam, dico, absurdum esse, quòd in Scholis & Canonibus minores istos Ordines Sacramenta faciunt: quando, eorum etiatis, qui hæc tradunt, confessio, primitive Ecclesiæ incogniti fuerunt, & multis postea annis excogitari. Sacramenta autem quàm Dei promissionem contineant, neque ab Angelis, neque ab hominibus, sed à solo Deo institui debent, cuius unius est promissionem dare.*

Quomodo luculentius posset quis negare, minores Ordines esse Sacramenta? Ergo tempore Concilii Tridentini erat controversia cum hæreticis, an minores Ordines essent vera Sacramenta. Quidni ergo Concilium Tridentinum contra eos definiuit, Ordines minores non solum à principio Ecclesiæ fuisse, quod ibidem negat Calvinus, sed etiam fuisse, & esse vera Sacramenta? Atque ut non definiuit, certè nemò negare potest, satis probabiliter ex eo colligi, uti etiam ex Concilio Florentino; adeoque accedente communi auctoritate Doctorum, & sanctorum virorum, censéo nullatenus ab illa sententia esse recedendum.

Cæterùm si minores Ordines sunt vera Sacramenta, potiori jure Subdiaconatus, & Diaconatus, ut nullus inficiabitur. Estò siquidem in Scriptura non fieret mentio Diaconi, nisi in ordine ad ministerium mensæ, ut Aliqui volunt, certè ex Traditione & usu Ecclesiæ constat liquidò ministerium altaris.

Ignatius ad Trall. Oporret, inquit, & Didanos ministeriorum Christi ministros per omnia placere, nec enim ciborum & potuum ministri sunt, sed Ecclesiæ Dei administratores &c. Et Anacletus Papa Epistola 1. c. 2. ibi: *Episcopus Deo sacrificans testes (ut præfixum est) secum habeat, & plures, quàm alius Sacerdos, sicut enim maioris honoris gradu fruitur, sic maioris testimonii incremento indiget. In*

98. Tempore Trid. aliqui hæretici negabant minores Ordines esse Sacramenta.

99. Ex traditione & usu constat Diaconis fuisse commissum ministerium altaris.

Ignatius.

Anacletus.

solemnioribus quippe diebus aut septem, aut quinque, aut tres Diaconos, qui eius oculi dicuntur, & Subdiaconos, atque reliquos ministros secum habeat, qui sacris induti vestimentis in fronte & a tergo, & Presbyteri a regione dextra, levam, contrito corde & humiliato spiritu ac prono stent vultu, custodientes eum a malevolis hominibus, & consensum eius praebeant Sacrificio.

100. Explicatur aliqua verba Anacleti Pape, in quibus videtur negare Diaconatum &c. esse veros Ordines.

Quando ergo idem Pontifex Epist. 3. c. 1. ait: Sacerdosum Ordo bipartitus est, & sicut Dominus illum constituit, a nullo debet perturbari. Et c. 2. Amplius quam isti duo Ordines Sacerdotum, nec nobis a Deo collati sunt, nec Apostoli docuerunt; non negat Diaconatum, Subdiaconatum, Acolyathum &c. esse veros Ordines, sed negat esse plures Ordines Sacerdotum, quam isti duo, scilicet Episcopatus & Presbyteratus, ut patet ex contextu: Scitis, inquit, a Domino Apostolos esse electos & constitutos, & postea per diversas Provincias ad predicandum dispersos. Cum vero messis crepisset crescere, videns paucos esse operarios, ad eorum adiumentum septuaginta duos eligi praecepit discipulos. Episcopi vero Domini Apostolorum; Presbyteri quoque septuaginta duorum discipulorum locum tenent.

101. Duplex obiectio contra Subdiaconatum & minores Ordines.

Aliqui hic obijciunt contra Ordinem Subdiaconatus (& eadem est obiectio contra minores Ordines) quod non conferatur per manuum impositionem. Item, quod olim conferebatur a Chorepiscopis qui non erant veri Episcopi; ut patet ex can. 10. Concilii Antiocheni. Sed neutra obiectio est alicujus momenti.

Solvitur prima.

Fatemur omnino, Subdiaconatum non conferri per manuum impositionem, ut nec minores Ordines: sed ubi scriptum est, quod solus Ordo, qui conferatur per manuum impositionem, sit verus Ordo, & verum Sacramentum? Vocetur Sacramentum Ordinis, vocetur, inquam, Sacramentum impositionis manuum, quid tum? Ad hoc sufficit, quod principaliores Ordines, Episcopatus, Sacerdotium & Diaconatus conferantur per manuum impositionem.

Alia solutio ex Doctore Seraphico.

Aliter respondet Doctor Seraphicus 4. dist. 24. p. 2. a. 1. q. 4. Ad illud, inquit, quod obijciuntur de manuum impositione, quod non reperitur in omnibus, ratio iam dicta est (puta, quia non in omnibus datur potestas aequae nobilis & excellens) reperitur tamen aliquid simile, quia collatio alicuius instrumenti, in quo est protensio manus, & fit signatio collationis potestatis.

102. Solvitur secunda.

Ad secundam objectionem, Respondeo primo; Episcopum esse ministrum ordinarium, ex commissione, etiam simplicem Sacerdotem, ut suo loco videbimus.

Alia solutio.

Respondeo secundo; illos Chorepiscopos verosimiliter, secundum Multorum opinionem, fuisse veros Episcopos, ut ostenditur ex Can. citato Concilii Antiocheni, sequentis tenoris: Qui in vicis vel possessionibus Chorepiscopi nominantur, quamvis manus impositionem Episcoporum perceperint, & ut Episcopi consecrati sint, tamen sancta

Synodo placuit, ut modum proprium recognoscant, et gubernent sibi subditas Ecclesias, earumque nomine curaque contenti sint. Ordinem etiam Levitarum & Subdiaconos atque Exorcistas, quibus promittuntur iste sufficiant. Nec Presbyterum vero, nec Diaconum audeant ordinare praeter civitatis Episcopum, cuius potestate possessione subiectus est. Plura de Chorepiscopis alibi, hic illa sufficiunt pro solutione objectionis.

Addo aliam objectionem, delumptam ex septenario numero Sacramentorum nove legis, cui videtur repugnare multiplicitas Sacramentum Ordinis, iam explicata. Sed non repugnat alioquin etiam multiplicitas Eucharistiae, quae tamen nemo diffidet, eidem numero repugnaret, quod constat esse falsum.

Respondet ergo ad hanc objectionem Doctor Seraphicus supra p. 1. a. 2. q. 4. in corpore. Dicendum; quod Sacramentum Ordinis unum est, multas tamen habet partes, quae Sacramentum non plurificant, pro eo, quod non sunt omnino participative, & tamen recipiunt predicationem totius, quia naturam habent quodammodo partium substantiarum: & tales sunt partes potestativa. Quae nempe competunt Ordini, tum, quia Ordo dicitur ab una potestas, quae ex ordinatione multorum ad unum redditur perfecta; & quodlibet illorum participative rationem potestatis, licet non perfectae: tum etiam, quia Ordo concernit distinctionem in partibus, sicut & numerus. Unde quemadmodum partes numeri quodammodo habent naturam partium integritatem in eis, quod simul convenientes per Ordinem, reddunt unum perfectum, ut partes senarii constituent senarium, & tamen qualibet pars numeri est numerus; sic partes gradus Ordinis unum faciunt Sacramentum perfectum: & tamen qualibet gradus Ordo dicitur.

Eadem videtur responsio Doctoris Angelici tertia parte in suppl. q. 37. a. 1. ad 2. Dicendum, inquit, quod distinctio Ordinis non est totius integritatis in partes, neque totius universalis: sed totius potentialis, cuius haec est natura, quod totum facit completam rationem est in uno, in alio autem est aliqua participatio ipsius, & ita est hic: tota est plenitudo Sacramenti unus est in uno Ordine, sicut Sacerdotio: sed in aliis est quaedam participatio Ordinis.

Sed haec responsio non placet Vasquez, quia ex ea videtur sequi, solum Sacramentum esse simpliciter Sacramentum; reliquos autem Ordines solum esse Sacramenta & Ordines secundum quid; sicut Religio, quae est potestativa iustitiae, non est verum & proprie potestativa iustitiae. Ideo mavult dicere cum Doctore Subtili Sacramentum Ordinis unum esse, non unitate speciei, sed generis.

Subscribo verba Scoti 4. dist. 24. q. unica n. 10. Sed tunc de quarto, qualiter est Sacramentum Ordinis unum, Respondeo, unitate generis proprii, sicut virtutes morales dicuntur esse tres secundum generis, Iustitia, Fortitudo, Temperantia, & in prima divisione virtutis moralis haec primae occurrunt, tamen

in speciali qualibet istarum ulterius dividitur, ut dictum est lib. 3. dist. 36. q. unica.

Et n. 11. ad primum Argumentum, quod erat: Quia tunc in Ecclesia essent tredecim Sacramenta, quia præter Sacramentum Ordinis sunt alia sex. Respondet Doctor. Quod in divisione illa primaria Sacramenti, in septem, Ordo, vel magis Ordinatio est ibi tantum unum membrum, licet possit ulterius dividi in quædam specialia contenta sub ipso: quia illa prima divisio non est in species specialissimas, sed in quædam propinquius contenta sub ipso.

106. objectio. Solvitur. Ariaga.

Si objecias; alia Sacramenta accipiuntur secundum species infimas in illa divisione; ergo etiam Ordo debet secundum illas accipi.

Respondet Ariaga disp. 55. n. 26. disparitatem esse manifestam; nam alia, inquit, Sacramenta nullo modo ordinantur ad unum quid, ratione cuius respectus debeant explicari sub uno termino generico, & debeant dici unum Sacramentum, uti omnes Ordines explicantur: alia enim Sacramenta inter se, & respectu huius ordinis habent se quasi disparatè; at Ordines destinantur omnes ad constituendum ministrum Sacramenti Altaris, ac proinde comprehendendi debent sub uno termino. Hæc ille.

Et consimiliter; quia species panis & vini ordinantur ad unum integrum convivium, tamen si constituantur Sacramenta specie distincta, æquidem comprehenduntur sub uno termino & componunt unum Sacramentum ex illis septem, scilicet Sacramentum Eucharistiæ, quod licet unum sit unitate integritatis, non tamen unitate indivisibilitatis; ut suo loco diximus. Idemque verum in Sacramento Extremæ Unctionis, si verum est (quod puto) singulas unctiones conferre singulas gratias sanctificantes.

107. Alia unitas inter Ordines ex Scoto.

Finio hanc Conclusionem verbis Scoti supra n. 10. Est etiam alia unitas inter Ordines: congruum est enim prius recipere Ordinem inferiorem, quam superiorem; nec tamen ille ordo est simpliciter necessarius, ita quod si prætermittatur, nihil sit, ut apparet extrâ de Clerico per saltum promotò, ubi habetur, quod non est iterandum, quod est factum: sed quod fuit prætermittissimum, cautè est supplendum; & per consequens non nihil sit in collatione Ordinis superioris, est non fuerit Ordo inferior prius collatus, ista tamen unitas ordinis, non est illa, propter quam Ordo vel Ordinatio est unum Sacramentum, sed magis unitas prior, scilicet generis.

Sacramentum Ordinis unum est unitate generis aut subordinatioms.

Igitur Sacramentum Ordinis unum est, non unitate indivisibilitatis, sed unitate generis, aut etiam subordinatioms ad unicum principalem finem, scilicet Eucharistiam. Et per consequens character Ordinis unus est, non unitate indivisibilitatis, sed unitate generis, aut etiam subordinatioms ad unicum principalem finem, scilicet Eucharistiam. De quo utriusque character instituitur

CONCLUSIO VI.

Singuli Ordines imprimunt proprios characteres, tamen subordinatos, saltem accidentaliter.

Sacramentum Ordinis imprimere characterem, docet Concilium Florentinum in Decreto Eugenii hisce verbis: Inter hæc Sacramenta tria sunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem, id est, spirituale quoddam signum & characteris distinctivum imprimunt in anima indelebile, unde in eadem persona non reiterantur.

108. Sacramentum Ordinis imprimunt characterem, ex Conc. Florent.

Et definit Concilium Tridentinum sess. 7. de Sacramentis in genere can. 9. Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum aliquod spirituale & indelebile, unde reiterari non possunt, anathema sit.

& Trident.

Rursumque sess. 23. can. 4. Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari spiritum sanctum &c. aut per eam non imprimi characterem &c. anathema sit.

109.

Si ergo singuli Ordines tam majores, quam minores, sunt singula seu distincta, non tantum numero, sed etiam specie Sacramenta, quidam proprios imprimunt characteres? Ita planè docet Scotus supra n. 11. ad secundum Argumentum, quod hic subjungo claritatis gratiâ: Quilibet Ordo habet characterem sibi proprium; ergo illis septem responderent septem characteres; consequens est falsum; quia aut illi essent eiusdem speciei, quod est falsum, quia plura accidentia eiusdem speciei non possunt esse simul & semel in eodem subiecto ex 1. Metaph. aut alterius speciei, & hoc videtur inconveniens, quia in speciebus est essentialis nobilitas maior & minor: & sic non videretur assignari posse essentialis excellentia in istis characteribus.

Singuli Ordines imprimunt proprios characteres ex Scoto.

Respondet Scotus: Concedo plures esse characteres, & probabilis quod alterius speciei, ut apparet ex actibus, ad quos isti gradus disponunt, qui gradus vel sunt character, vel habent proprios characteres necessariè correspondentes. Cùm arguitur de illa excellentia specifica, potest concedi, quod eo modo, quo characteres sunt entia, habent talem excellentiam. Si etiam ponerentur eiusdem speciei, illa improbatò, quod tunc non essent simul, non concluderet; illa enim propositio non est vera de relationibus etiam realibus, & sicut dictum est supra dist. 6. q. 10. characterem non oportet ponere formam absolutam. Hæc Scotus.

110. Eadem est sententia Doct. Seraphici.

Doctor autem Seraphicus ita discurret supra p. 2. a. 1. q. 1. in corp. Dicendum; quod Aliqui voluerunt dicere, quod character in solo Ordine sacerdotali imprimatur, sed in Ordinibus inferioribus solum disponitur quis ad talis characteris susceptionem. Nam propter suam nobilitatem de congruo exigit

R r r Ordines